

3 Střední vzdělávání

3.1

Výsledky inspekčního elektronického zjišťování ve středním vzdělávání

Do inspekčního elektronického zjišťování na téma vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem bylo zapojeno 1 199 středních škol zapsaných ve školském rejstříku.

Ve školním roce 2014/2015 se podle poskytnutých informací vzdělávalo v těchto středních školách 9 234 žáků s odlišným mateřským jazykem, z toho 7 227 žáků-cizinců (78,3 %) a 2 007 žáků z České republiky, pro které je čeština druhým jazykem, nikoliv jazykem mateřským (21,7 %). Žáci s odlišným mateřským jazykem tvořili v těchto školách 2,4 % z celkového počtu žáků. Necelé tři čtvrtiny žáků s odlišným mateřským jazykem se vzdělávaly ve škole prvním až třetím rokem (podrobněji viz tabulka č. 30).

Tabulka 30

Počet žáků s odlišným mateřským jazykem ve středním vzdělávání

Žáci s odlišným mateřským jazykem	Žáci s cizí státní příslušností		Žáci z ČR, pro které je čeština druhým jazykem, nikoliv jazykem mateřským		Žáci s odlišným mateřským jazykem celkem	
	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl
Celkem	7 227	78,3	2 007	21,7	9 234	100,0
Z toho 1. rokem	2 106	29,1	448	22,3	2 554	27,7
Z toho 2. rokem	1 667	23,1	407	20,3	2 074	22,5
Z toho 3. rokem	1 771	24,5	450	22,4	2 221	24,1
Z toho jiným rokem	1 683	23,3	702	35,0	2 385	25,8

Alespoň jednoho žáka s odlišným mateřským jazykem uvedlo přibližně 70 % středních škol. Pouze tyto školy mohly následně odpovídat na další otázky.

Z celkového počtu žáků s odlišným mateřským jazykem ve středních školách potřebuje podle ředitelů jazykovou podporu 7,5 % žáků a tuto podporu dostává 6,3 % z nich. Ředitelé škol také často uváděli, že většina žáků s odlišným mateřským jazykem podporu nepotřebuje. Důvodem bývá zpravidla skutečnost, že jde o žáky slovanského původu, kteří nemají s češtinou potíže, nebo o žáky, kteří se český jazyk naučili ještě před vstupem na střední školu. Jde však spíše o subjektivní posouzení situace řediteli škol, které není podloženo zjišťováním jazykové úrovně žáků s odlišným mateřským jazykem. Naopak se v praxi ukazuje, že mnoho žáků s odlišným mateřským jazykem má i na střední škole s českým jazykem potíže, a to včetně žáků slovanského původu, kteří mají specifické potíže zejména s pravopisem. Uvedený poměr žáků, kteří podle ředitelů škol podporu potřebují, je tedy pravděpodobně mnohem vyšší (dílní poznatky přineslo i dotazníkové šetření obecně prospěšné společnosti META z roku 2013, které ukázalo, že žáci s odlišným mateřským jazykem selhávali u maturitní zkoušky z češtiny ve větším poměru než rodilí mluvčí a že mnoho z nich nebylo k maturitní zkoušce vůbec připuštěno z obavy, že by zkoušku nezvládli).

Jakým způsobem je jazyková podpora ve škole zajištěna, zobrazuje tabulka č. 31.